

ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З КОНСТРУЮВАННЯ І МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ

6. Смирнова Т.А. Проблеми і перспективи підготовки навчально-методичної літератури для майбутніх вчителів музики // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Зб. наук. пр. – Вип. 15. – 2001. – С. 54 – 60.

7. Хлебнікова О.В. Формування досвіду музично-виконавської діяльності у студентів

вузів культури: Автореф. дис....канд. пед. наук. – К., 1998. – 24 с.

8. Федотов Е. С. Г. Стеценко – педагог. – К.: Муз. Україна. – 1977. – 71 с.

9. Шульгіна В.Д. Українська музична педагогіка: Підручник. – К.: ДАККіМ, 2005. – 271 с.

Стаття надійшла до редакції 07.12.2008

УДК 687.1.001.66

Леся Савка, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри декоративно-ужиткового мистецтва та основ дизайну
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З КОНСТРУЮВАННЯ І МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ

У статті розглядаються питання організації художньо-конструкторської діяльності студентів на заняттях з конструювання і моделювання одягу.

Ключові слова: художньо-конструкторська діяльність, модель одягу, костюм.

Актуальність проблеми. Трудова діяльність людей завжди була і залишається основою існування суспільства, джерелом його матеріальних і духовних багатств. Наша держава потребує активних і творчих спеціалістів, які по-перше, мали б ґрунтовну теоретичну і практичну підготовку, по-друге, могли б самостійно приймати рішення, пов'язані з професійною діяльністю, а отже, створювати власними силами нові цінності.

Об'єкт дослідження – процес навчання студентів спеціальності 7.010104 Професійне навчання за профілем підготовки “Конструювання, моделювання та технологія виготовлення швейних виробів”.

Предмет дослідження – зміст програми навчальної дисципліни “Спеціальне моделювання та макетування форми”.

Виклад основного матеріалу. Творчі здібності в художньо-конструкторській діяльності можуть формуватися тільки з врахуванням особливостей цієї діяльності. Цілеспрямоване їх формування повинно опиратися на індивідуальні якості людини, на її природні задатки, нахили, забезпечуючи самовираження та самовдосконалення зростаючої особистості.

Спеціальні та творчі здібності в художньо-конструкторській діяльності тісно переплетені між собою. Однак формування професійних навичок

визначається структурою самої діяльності, її вимогами.

Заняття художньо-конструкторською діяльністю не тільки формують і розвивають творчі здібності, але викликають моральне задоволення, естетичну насолоду, радість творчості. Краса моделей одягу, володіючи виразністю, сприяє розвитку смаку, формуванню позитивних якостей особистості [3].

У процесі розвитку художньо-конструкторського сприйняття моделей одягу студенти набувають умінь бачити світ у всій різноманітності форм, явищ і барв. Заглиблення в світ мистецтва моди не може супроводжуватися винятково або переважно споглядальними сприйняттями моделей одягу. Практичне реальне життя в мистецтві моди, оволодіння законами, технологією – ось що необхідно для підготовки до вільної творчості.

Художньо-конструкторська творча підготовка студентів передбачає розвиток гармонійної єдності емоційного й інтелектуального. Філософи і психологи розрізняють у загальній структурі розумової діяльності людини три функціональні рівні:

1. Наочно-дієвий, який являє собою безпосередню форму зв'язку з дійсністю на підставі практики;

2. Почуттєво-образне мислення, яке характеризується дистанційним контактом з

ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З КОНСТРУЮВАННЯ І МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ

об'єктом на основі зору та слуху, що визначає цілісне відтворення об'єктивної ситуації, відокремлення від реальної дійсності у фактичній свідомості;

3. Понятійно-логічне мислення, яке дозволяє проникнути в суть понять, систему їх позначення, здійснити перетворення, необхідні для одержання певного результату.

Усі операції розумової діяльності в процесі художньо-конструкторської діяльності по створенню нових моделей одягу пов'язані з руйнуванням стереотипів і пошуком нових поєднань, комбінацій та елементів моделі відповідно до творчого завдання. Всі ці операції мислення спрямовані на перетворення реальності, отже, вимагають наявності певних якостей мислення: широти, швидкості, синтетичності, які розглядаються як компоненти творчих здібностей.

У художньо-конструкторській діяльності умовно виділяють кілька етапів творчих проявів.

Перший етап починається з основи даного виду художньо-конструкторської діяльності з перетвореннями реальності в нову форму (проектування виробів одягу). На цьому ступені критерієм спеціальних і творчих здібностей є схожість з реальністю. З оволодінням цією фазою творчості можливостей перехід до другого етапу пов'язаного з включенням власної позиції по відношенню до зображуваного ескізу моделі, для чого починається пошук виражальних засобів. Третій етап – формування певної нової ідеї, яка відбиває необхідність конкретного часу.

У педагогічному процесі кожен етап повинен бути розроблений з метою підготовки до наступного етапу.

Розвиток художньо-конструкторського мислення є результатом творчого розвитку особистості і одночасно – передумовою, яка забезпечуватиме вищий рівень естетичного виховання в цілому.

Необхідно враховувати, що заняття тим чи іншим видом художньо-конструкторської творчості дають хороші результати тільки у тому випадку, коли вони здійснюються в умовах спеціально організованої діяльності за спеціально розробленою програмою, яка складена з урахуванням специфіки цієї діяльності, ступенем підготовленості студентів, їх індивідуальних особливостей, сформованих на даний момент умінь і навичок.

Процес створення моделей одягу являє собою своєрідні послідовні ступені в безперервному спеціалізованому процесі творчого формування особистості. Ця діяльність повинна бути

організована таким чином, щоб створювався плавний логічний перехід від проектування через конструювання до моделювання одягу.

Таким чином, заняття з художньої розробки конструкції моделі одягу необхідно організувати так, щоб у процесі спеціальної діяльності в студентів вироблялись спеціальні вміння та навички, виховувався естетичний смак, формувалися відносини гуманістичного напрямку між викладачем та студентом, творчі здібності, щоб дати студентам більше можливостей проявляти індивідуальність.

Курс “Спеціальне моделювання та макетування форми” в системі підготовки майбутніх викладачів професійно-технічного училища швейного профілю, фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “Спеціаліст” спеціальності 7.010104 “Професійне навчання” напрямку підготовки “Моделювання, конструювання та технологія швейних виробів”, в педагогічному університеті є профілюючим курсом.

Метою предмету є розкриття сутності всіх закономірностей побудови площинних та об'ємно-просторових композицій, оволодіння практичними навичками з організації гармонійних сполучень різноманітних елементів та об'єднання їх в цілісні композиції; сприяння розвитку мислення спеціалістів, що беруть участь у створенні одягу і повинні добре орієнтуватися у питаннях моди і стилю, уявляти в цілому процес роботи над новими зразками чи колекціями одягу, знати основні принципи творчої діяльності, особливості проектування одягу, розуміти проблеми, що стоять перед сучасним дизайном одягу.

Предметом дисципліни є знання про закони побудови простих та складних образних композиційних структур для створення стилізованих площинних декоративних та замкнених об'ємно-просторових композицій костюма [1].

Враховуючи, що моделювання одягу розглядається як частина дизайну одягу, особлива увага приділяється вивченню особливостей художнього проектування і моделювання, нових завдань, які стоять перед сучасним дизайном одягу і відмінність від завдань традиційного моделювання, оскільки дизайн зорієнтований на формування нових культурних зразків, створення нових речей, які задовольняли б матеріальні і духовні потреби людини.

Курс охоплює загальні питання, пов'язані з моделюванням і проектуванням одягу, зокрема елементами макетування окремих частин виробів; вивчаються закономірності композиції костюма, художнього оформлення одягу різного

ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З КОНСТРУЮВАННЯ І МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ

асортименту. В окремий розділ виділено питання образно-асоціативного підходу до проектування одягу, оскільки у сучасному дизайні образне мислення розглядається як необхідна якість дизайнера, що сприяє пошуку інноваційних рішень і експресивних образів.

По завершенні вивчення курсу студентами розробляється колекція одягу, представлена трьома моделями.

Виклад курсу “Спеціальне моделювання та макетування форми” і контроль досягнутих успіхів здійснюється із застосуванням модульно-рейтингової системи. Модульна атестація охоплює теоретичні питання програми, а також оцінює результати виконання практичного завдання – розробку колекції одягу за визначеною тематикою, представлену трьома моделями. Важливе значення для обґрунтованого визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу має наявність критеріїв оцінок практичних умінь студентів. Виходячи з того, що уся мінімально необхідна для об’єктивного оцінювання практичної роботи студента інформація концентрується в кінцевому результаті його праці – готовому виробі, то саме в технічних і естетичних параметрах виробу відбиваються теоретичні знання студентів, рівень їх художньо-естетичного розвитку, ступінь оволодіння технічними прийомами, стан і правильність користування інструментами, відсутність недоліків в організації праці.

У результаті вивчення дисципліни “Спеціальне моделювання та макетування форми”, студенти повинні:

знати:

- Тенденції, закономірності та особливості змінюваності та розвитку форм костюма;
- Принципи розвитку стилю в костюмі та становлення нових стилів;
- Етапи та характеристику процесу художнього проектування костюма;
- Принципи формоутворення костюма та механізм цього процесу;
- Основні положення методології дизайну систем та принципи його використання на практиці проектування;
- Засоби гармонізації форм костюма і принципи зв’язку його елементів та вміння використовувати їх на практиці;
- Композиційні закономірності дизайну одягу, засади побудови й організації костюма;
- Застосовувати всі теоретичні знання у практиці дизайну одягу.

уміти:

- Втілювати головну дизайнерську ідею в

ескізі, методом наколювання чи технічного моделювання;

- На практиці використовувати композиційні закономірності дизайну для створення та розробки костюму чи системи костюмів;

- Графічними та композиційними засобами відображувати образну характеристику об’єкта чи явища стилізації у предметах одягу;

- Використовувати принципи формоутворення костюма та механізм цього процесу;

- Самостійно створювати різні системи костюма, від одиничних виробів до колекції одягу, в залежності від вихідних умов проектування та суспільних потреб у сприйнятті моди.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Основні поняття і термінологія. Одяг, костюм і їх функції. Одяг як об’єкт дизайну. Проектування і моделювання в дизайні. Стиль в одязі.

Мода як соціальний і психологічний феномен. Прогнозування моди.

2. Історія художнього оформлення і моделювання одягу. Виникнення одягу. Первісний костюм. Костюм стародавнього світу. Костюм європейського середньовіччя. Костюм епохи Відродження. Костюм Нового часу (XVII – XVIII ст.). Костюм XIX ст. Розвиток виробництва готового одягу і виникнення високої моди. Костюм XX ст. Екологічні проблеми й основні тенденції у сучасному дизайні одягу.

3. Образна виразність костюма. Властивості композиції костюма. Композиційні елементи та зв’язки форми костюма. Композиційний центр в костюмі. Створення цілісного художнього образу за допомогою композиційних закономірностей розвитку костюма. Пластична організація форми костюма. Асоціативні шляхи створення образного костюма.

4. Створення образного костюма. Властивості та засоби образної виразності костюма. Принципи трансформації об’єкта-першоджерела в узагальнений та детальний образ в костюмі. Створення образного костюма на основі вивчення формального розвитку об’єкта-першоджерел (на основі статичних різних за характером та пластикою мотивів живої та неживої природи та штучних об’єктів). Монументальні твори та костюм – найбільш образні прояви художнього образу в мистецтві.

5. Моделювання одягу методом наколювання. Основні поняття. Наколювання основи спідниці. Наколювання основи ліфа – пілочки і спинки. Формування виточок. Наколювання рукава. Наколювання комірців.

6. Асоціативні шляхи створення

ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З КОНСТРУЮВАННЯ І МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ

образного костюма. Місце та роль дизайну костюма серед інших видів мистецтва. Стереотипність та творче мислення – аспекти образної виразності костюма. Створення образного костюма з використанням стійких стереотипних характеристик художнього образу та імітаційних прийомів трансформації теми-першоджерела.

Відображення в образному костюмі емоційного стану людини. Створення образного костюма на основі вивчення асоціативних візуальних та описових словесних характеристик першоджерела. Джерела натхнення для творчої трансформації в дизайні одягу. Музика, танець, театр та костюм – емоційність та пластика як провідні образні ознаки створення довершеного художнього образу.

7. Закономірності композиції костюма. Основні поняття композиційного формотворення. Засоби гармонізації композиції костюма. Закономірності композиції. Колір у костюмі. Фактура. Декоративне оздоблення в одязі. Зорові ілюзії в одязі.

8. Художнє проектування одягу різного асортименту. Методи проектування. Особливості моделювання одягу різних вікових груп. Принципи моделювання і художнього оформлення одягу. Утворення нових видів асортименту. Комбінаторні методи формотворення. Метод модульного проектування. Метод деконструкції.

Проектування колекції. Типи колекцій одягу. Етапи розробки колекції. Особливості проектування колекції різних типів. Фактори гармонізації і структура колекції.

Приблизний перелік тем практичних робіт:

- Аналіз стильових рішень верхнього жіночого одягу.

- Вивчення та замальовування елементів костюмів різних історичних епох.

- Членування форми костюма за принципом рівності і контрасту. На умовному малюнку жіночої фігури з виділеними конструктивними пасами відтворити в трьох варіантах членування форми костюма.

- Членування форми за принципом рівності нюансу або контрасту.

- Утворення форми костюма з використанням принципу ритмічної організації. Пошуки ліній силуету костюма ведуться за рахунок різноманітного членування та складних переходів однієї форми в іншу.

- Пошуки гармонізації форм на основі композиційного принципу симетрія – асиметрія. Розчленування поверхні форм одягу.

- Виготовлення елементів одягу складних форм методом наколки.

- Вивчення пропорцій і силуетних форм жіночого одягу на фігурі, конструктивно-композиційного рішення форм на прикладі модного напрямку у жіночому одязі сезону.

- Вибір теми-мотиву для створення асоціативного образу та втілення його в конкретний художній образ одягу на фігурі.

- Вибір мотиву стилізації: рослинного чи біоформи (флора чи фауна). Вивчення і аналіз характерних ознак форми і структури природного мотиву. Розробка і зображення на фігурі стилізованої умовної форми костюма, що перегукується з початковою формою і декоративними якостями натурної замальовки.

- Проектування одиничних виробів, комплектів і ансамблів.

- Проектування колекції одягу, представленої трьома моделями [2].

Висновки. З усього різноманіття видів діяльності, на нашу думку, саме художньо-конструкторська є однією із значних у процесі творчого розвитку особистості, бо саме вона сприяє активному формуванню та вдосконаленню різних якостей особистості, відкриває широкі можливості для самореалізації та творчості. Заняття художньо-конструкторською діяльністю не тільки формують і розвивають творчі здібності, але викликають моральне задоволення, естетичну насолоду, радість творчості. Краса моделей одягу, володіючи виразністю, сприяє розвитку смаку, формуванню позитивних якостей особистості.

Сутність педагогічних завдань, притаманних навчанню художньо-конструкторському проектуванню моделей та розробки їх конструкцій, знаходять своє вираження в таких психолого-педагогічних установках:

- Формування спеціальних і творчих здібностей, фантазії, образного мислення, уяви, естетичного сприйняття, навичок самостійної діяльності, ініціативи, творчої активності;

- Естетична освіта студентів з основ образотворчої та конструкторської діяльності (вивчення основ конструювання, проектування, моделювання кольорового поєднання в одязі);

- Сприйняття набуття учнями глибоких, стійких знань, ефективних, практично-значущих засобів діяльності, вмінь і навичок, набутих у побуті, соціальному житті та професійній роботі, розвиток навичок спілкування та професійної діяльності;

- Залучення студентів до художньо-конструкторської творчості, організація естетично-змістовної творчої діяльності

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ФРАНЦІЇ

студентів, формування вміння виявляти творчий підхід у будь-якому виді діяльності;

- Формування у студентів стійкої мотивації до навчання як життєво-важливого для них процесу, професійної орієнтації студентів.

З урахуванням вищевикладених позицій нами розроблено програму курсу “Спеціальне моделювання та макетування форми” в системі підготовки майбутніх викладачів професійно-технічного училища швейного профілю, фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “Спеціаліст” спеціальності 7.010104 “Професійне навчання” напрямку підготовки “Моделювання, конструювання та технологія швейних виробів”.

1. Бердник Т.О. Основы художественного проектирования костюма и эскизной графики. – Ростов-на Дону: Феникс, 2001. – 264 с.

2. Васильківська О.І. Розробка методу проектування базових конструкцій нових форм одягу на основі принципів трансформації. – К.: Київський держ. ун-т технологій та дизайну, 2000. – 20 с.

3. Ермилова В.В., Ермилова Д.Ю. Моделирование и художественное оформление одежды. – М.: Мастерство, 2001. – 184 с.

4. Злачевская Г.М. Шьем без примерки на нестандартную фигуру. Генетика индивидуального кроя. – М.: ЗАО Центр-полиграф, 2007. – 271 с.

Стаття надійшла 07.12.2008

УДК 371(44)

Ольга Хміль, старший викладач кафедри романської філології та компаративістики
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ФРАНЦІЇ

У статті розглянуто структуру та організацію навчання в колежах та ліцеях Франції, а також проблему організації спеціалізованого навчання учнів в умовах загальноосвітнього коледжу.

Ключові слова: коледж, ліцей, класи, бакалавр.

Постановка проблеми та її актуальність. В умовах оновлення національної школи та змісту освіти в Україні особливо великого значення набуває вивчення та використання не тільки вітчизняної, а й зарубіжної історико-педагогічної спадщини. Ретельно, об'єктивно вивчаючи досвід зарубіжних країн, особливо тих, які вже пройшли шлях реформування освітньої галузі, ми зможемо не тільки вберегтися від невірних рішень, а й знайти додаткове джерело нових підходів, ломки застарілих схем і стереотипів, осмислення загальнолюдських пріоритетів в галузі навчання і виховання. Однак готові зарубіжні розробки не слід сліпо переносити у вітчизняну шкільну практику. Необхідно віднайти власні орієнтири в існуючому світовому педагогічному просторі, осмислити і освоїти дидактичні пошуки, підходи до організації навчального процесу, вироблені в світовій теорії та практиці.

В сучасних умовах, коли ведуться активні пошуки шляхів та засобів удосконалення середньої ланки освіти, багатий досвід французької школи,

яка пройшла складний процес структурної перебудови та перегляду змісту навчання, організація навчального процесу та сучасний стан функціонування французького загальноосвітнього коледжу та ліцею, що складають два цикли середньої освіти, аналіз форм і методів навчання, що забезпечують формування пізнавальної активності учнів у навчальному процесі допомогли б у виробленні нових підходів до організації навчання в середній школі в умовах розвитку сучасної системи освіти в Україні і забезпечили б використання раціональних та оптимальних досягнень французької педагогічної науки минулих років.

Мета статті. Дослідити і проаналізувати структуру середньої освіти у Франції та організацію навчання у французьких колежах і ліцеях.

Виклад основного матеріалу. Середня освіта у Франції надається сьогодні у двох типах навчальних закладів: загальноосвітніх колежах, які є закладами неповної середньої освіти, та ліцеях, які забезпечують повну середню освіту.